

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

ФАКУЛЬТЕТ ГЕОГРАФІЇ, ІСТОРІЇ ТА ТУРИЗМУ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні Приймальної комісії
ПВНЗ «МЕГУ імені академіка Степана Дем'янчука»
Протокол № 5 від 24.05 2023 року
Голова Приймальної комісії

 Віталій ДЕМ'ЯНЧУК

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)
З ГЕОГРАФІЇ**

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання **на перший курс (на базі повної загальної середньої освіти)**
для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Галузь знань: **01 Освіта / Педагогіка**

Спеціальність: **014.07 Середня освіта (Географія)**

Рівне – 2023

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного випробування (співбесіди) з географії для здобуття першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія) в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка розрахована на випускників загальноосвітніх навчальних закладів, що згідно правових норм мають право вступати на підставі результатів вступних іспитів (співбесід) організованих закладами вищої освіти.

Програму фахового вступного випробування з географії розроблено на основі чинної програми з географії для 6-9 класів закладів загальної середньої освіти (основна школа) та програми з географії рівня стандарту, академічного рівня для 10 класу закладів загальної середньої освіти (старша школа). Обсяг знань географічної номенклатури, термінів і понять визначається в межах діючої програми чинних підручників.

Мета вступного фахового іспиту полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань та практичних навичок вступника, визначення рівня готовності до навчання для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти із предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) освітньо-професійної програми «Середня освіта (Географія та біологія)».

Результати фахового іспиту використовуватимуться під час формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників у межах ліцензованого обсягу.

Фаховий іспит проводиться у формі письмових або онлайн тестів із використанням платформи дистанційного навчання MOODLE.

2.ЗМІСТ ПРОГРАМИ

№	Назва розділу, теми	Знання
I. Загальна географія		
1.1	Географія як наука, розвиток географічних досліджень	Об'єкт та предмет вивчення географії. Місце географічних дисциплін у системі наук. Джерела географічних знань. Методи географічних досліджень. Розвиток уявлень про форму, розміри та рухи Землі. Найвизначніші географічні відкриття, видатні мандрівники. Географічні дослідження світу та України в різні історичні епохи. Вітчизняні вчені-географи. Сучасні географічні дослідження та їх значення.
1.2	Способи зображення Землі	Зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку. Поняття «план місцевості», «географічна карта», «топографічна карта», «азимут». Картографічні проєкції та спотворення. Елементи градусної сітки. Легенда карт. Види масштабу. Класифікація карт. Топографічні карти та їх практичне використання. Визначення напрямків географічних координат об'єктів, абсолютної та відносної висоти місцевості, глибини морів і океанів. Способи вимірювання відстаней на різних географічних і топографічних картах. Орієнтування на місцевості за місцевими ознаками. Значення карт у житті людини
1.3	Літосфера та рельєф	Внутрішня будова Землі. Поняття «земна кора», «літосфера», «літосферна плита», «тектонічні структури», будова та типи земної кори, породи та мінерали що її складають. Геологічне літочислення, геологічний вік, геохронологічна таблиця. Внутрішні процеси в літосфері. Рухи літосферних плит. Походження материків і океанів. Вулкани та землетруси, райони їх поширення. Зовнішні сили, що змінюють земну поверхню. Корисні копалини їх класифікація за походженням. Основні форми земної поверхні: гори і рівнини. Рельєф дна Світового океану. Значення рельєфу в господарській діяльності людини та вплив діяльності людини на рельєф.
1.4	Атмосфера та клімат	Поняття «атмосфера», її склад та будова, значення. Сонячна радіація та її розподіл в атмосфері й на земній поверхні. Теплові пояси та їх межі (тропіки і полярні кола). Температура земної поверхні та повітря, її зміни з висотою і розподіл залежно від кута падіння сонячних променів. Атмосферний тиск його вимірювання. Основні пояси атмосферного тиску Землі. Загальна циркуляція атмосфери. Постійні вітри. Циклони й антициклони. Сезонні та місцеві вітри. Вода в атмосфері. Вологість по-вітря. Хмари. Атмосферні опади та їх утворення. Розподіл опадів на поверхні земної кулі. Повітряні маси й атмосферні фронти. Поняття «клімат». Кліматичні пояси та області. Кліматична карта Залежність клімату від широти місцевості, морських течій, близькості до морів, рельєфу, антропогенного впливу. Погода, добові та сезонні коливання її метеорологічних елементів. Спостереження за погодою та її прогнозування. Вплив клімату та погоди на господарську діяльність

1.5	Гідросфера	Поняття «гідросфера» та її основні частини. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Суходіл в океані. Властивості вод Світового океану та причини її неоднорідності. Водні маси. Рух води в Світовому океані. Морські течії. Води суходолу. Річка та її частини. Елементи річкової долини. Річкові басейни. Живлення та режим річок. Озера, їх походження. Болота. Льодовики, багаторічна мерзлота. Підземні води. Джерела. Штучні водойми. Використання Світового океану та вод суходолу в господарській діяльності людини
1.6	Біосфера	Поняття «біосфера», її складові та межі. Ґрунти, їхні властивості та відмінності. Рослинність суходолу і океану. Тваринний світ суходолу і океану. Вплив біосфери на інші оболонки. Вплив людини на біосферу. Охорона біосфери.
1.7	Географічна оболонка Загальні закономірності природи Землі	Поняття «географічна оболонка». Загальні закономірності географічної оболонки: цілісність, кругообіг речовин та енергії, ритмічність, комплексність. Зональні та азональні природні комплекси. Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людини.
2. Географія материків і океанів		
2.1	Предмет вивчення географії материків і	Значення та завдання курсу «Географія материків і океанів». Поняття «материк» і «частина світу». Основні географічні закономірності розвитку природи Землі: закономірності формування рельєфу, клімату, географічних поясів та природних зон. Формування зональних та азональних природних комплексів на материках
2.2	Океани: Тихий океан, Атлантичний океан, Індійський океан, Північний Льодовитий океан.	План характеристики природного комплексу океану. Особливості фізико-географічного положення океанів. Історичні відомості про освоєння та дослідження різних частин Світового океану. Геологічна будова та рельєф дна океанів. Характерні риси клімату. Властивості водних мас та океанічні течії. Своєрідність органічного світу океанів. Природні ресурси океанів та їх використання. Проблема забруднення океанічних вод
2.3 Материки		
2.3.1	Африка	План географічної характеристики материка. Особливості фізико-географічного положення. Основні елементи берегової лінії. Дослідження та освоєння. Геологічна будова. Основні форми рельєфу материка. Корисні копалини та закономірності їх розміщення на материку. Загальні особливості клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу: головні річкові системи, озера, басейни підземних вод, їх гідрологічні особливості. Природні зони та закономірності їх розміщення. Особливості ґрунтового, рослинного покриву та тваринного світу. Найбільші національні парки. Населення.
2.3.2	Австралія	Своєрідність географічного положення материка. Історія відкриття і дослідження. Форми рельєфу та корисні копалини Австралії. Загальні особливості клімату. Кліматичні пояси та типи клімату Австралії. Води суходолу. Природні зони. Своєрідність і унікальність органічного світу материка. Населення, його склад та розміщення.

2.3.3	Південна Америка	Особливості фізико-географічного положення. Дослідження і освоєння материка. Геологічна будова. Основні форми рельєфу. Закономірності поширення родовищ корисних копалин. Своєрідність клімату материка. Кліматичні пояси і області. Вплив клімату на формування і розподіл вод суходолу. Найбільші річки та озера. Природні зони. Ґрунти, рослинний покрив та тваринний світ. Висотна поясність в Андах. Зміна природних комплексів людиною. Походження та формування сучасного населення, його расовий склад та розміщення.
2.3.4	Антарктида	Своєрідність географічного положення материка. Відкриття Антарктиди та сучасні наукові дослідження материка. Міжнародне співробітництво у дослідженні природних умов і природних ресурсів. Українська дослідна станція «Академік Вернадський». Географічна будова та рельєф поверхні. Кліматичні умови. Рослинний і тваринний світ. Природні ресурси та їх охорона.
2.3.5	Північна Америка	Фізико-географічне положення материка. Історія відкриття та освоєння Північної Америки. Геологічна будова та основні форми рельєфу материка. Роль давнього зледеніння у формуванні сучасного рельєфу. Корисні копалини, закономірності їх поширення. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Основні річкові системи. Найбільші озера, їх походження. Особливості розміщення природних зон. Ґрунти, рослинний покрив і тваринний світ. Висотна поясність Кордильєр. Природоохоронні території. Найвідоміші національні парки. Особливості заселення Північної Америки. Населення, його расовий і етнічний склад.
2.3.6	Євразія	Фізико-географічне положення материка. Особливості берегової лінії Євразії. Історія відкриття і дослідження окремих територій материка. Геологічна будова. Давні материкові зледеніння. Сейсмічно активні області. Основні форми рельєфу материка. Найбільші рівнини і гори. Корисні копалини, закономірності їх походження. Особливості формування клімату, кліматичні пояси і типи клімату. Внутрішні води. Найбільші річки та озера. Багаторічна мерзлота. Сучасне зледеніння. Природні зони. Особливості їх розміщення на території материка. Ґрунти, рослинний покрив і тваринний світ природних зон. Висотна поясність у горах материка. Зміна природи людиною. Населення. Расовий та етнічний склад. Розміщення населення на материку.
2.4	Земля – наш спільний дім	Взаємодія людини і природи. Природні ресурси материків і океанів, їх класифікація. Зміна взаємозв'язків між компонентами природи під впливом господарської діяльності людини. Порушення рівноваги в природних комплексах материків та океанів. Проблема забруднення навколишнього середовища. Види забруднення, основні джерела їх надходження. Природоохоронні території. Міжнародні організації з охорони природи

III. Фізична географія України		
3.1 Україна та її географічні дослідження		
3.1.1	Географічне положення, формування території України. Загальні відомості про Україну.	Формування території, сучасні розміри, адміністративно-територіальний поділ. Географічне положення, кордони, розташування території України стосовно годинних поясів. Місце України на політичній та економічній карті світу. Господарська оцінка економіко-географічного положення
3.2 Природні умови і ресурси України		
3.2.1	Рельєф, тектонічна, геологічна будова, мінеральні ресурси	Основні риси рельєфу: низовини, височини, гори. Тектонічні структури, їх будова та рухи. Особливості геологічної будови території України. Геоморфологічна будова. Чинники виникнення несприятливих геологічних і геоморфологічних процесів та шляхи запобігання їм. Мінерально-сировинні ресурси та їх класифікація. Закономірності поширення, характеристика та господарська оцінка паливних, рудних і нерудних корисних копалин
3.2.2	Кліматичні умови та ресурси	Основні кліматотвірні чинники. Загальні риси клімату. Типи повітряних мас. Розподіл температури повітря і опадів на території України. Основні кліматичні показники. Сезонні особливості клімату. Причини виникнення і наслідки дії небезпечних метеорологічних явищ на території країни, їх поширення. Кліматичні ресурси. Метеоспостереження, прогнози погоди.
3.2.3	Внутрішні води та водні ресурси	Загальні гідрологічні особливості території України. Поверхневі води, особливості їх формування і розподілу. Основні річкові басейни. Канали. Болота, їх типи і поширення. Озера і водосховища. Підземні води. Несприятливі гідрологічні явища і заходи запобігання їм. Водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання і охорони
3.2.4	Ґрунти, рослинний покрив, тваринний світ	Ґрунтовий покрив. Умови ґрунтоутворення, властивості, основні генетичні типи ґрунтів, закономірності їх поширення. Карта ґрунтів України. Господарське використання ґрунтів. Земельні ресурси України. Охорона земельних ресурсів. Різноманітність видового складу рослинності, закономірності поширення рослинності. Рослинні комплекси лісів, степів, луків. Рослинні ресурси, їх охорона і відтворення. Зелена книга України. Різноманітність видового складу тварин. Фауністичний склад лісів, степів, луків, боліт, водойм, Українських Карпат і Кримських гір. Тваринні ресурси, заходи з їх охорони і відтворення. Червона книга України.
3.3 Природні комплекси України		
3.3.1	Природно-територіальні комплекси	Умови розвитку й характерні риси природних комплексів. Взаємодія чинників і компонентів ПТК. Ландшафти та їх класифікація. Фізико-географічне районування України, його наукове і практичне значення
3.3.2	Природні рівнин	Мішані та широколистяні ліси. Лісостеп. Степ. Господарська

	комплекси	характеристика природних зон, проблеми використання природних ресурсів й охорони природи.
3.3.3	Гірські комплекси природні	Українські Карпати. Кримські гори. Природногосподарська характеристика гірських областей, проблеми використання ресурсів й охорони природи.
3.3.4	Природні комплекси морів	Чорне та Азовське моря. Природногосподарська характеристика морів, проблеми використання ресурсів та охорони природи.
IV. Загальні положення економічної та соціальної географії		
4.1. Вступ		
4.1.1.	Економічна та соціальна географія як наука.	Предмет економічної та соціальної географії. Економічна та соціальна географія в системі географічних наук. Зв'язок економічної та соціальної географії з іншими науками. Методи економіко-географічних досліджень.
4.2. Населення		
4.2.1.	Кількість, розміщення, статеві та вікова структури населення	Поняття “природний рух населення”. Відтворення населення. Демографічні процеси і демографічна політика. Механічний рух (міграції) населення. Поняття “еміграція”, “імміграція”, “міграція”, “сальдо міграції”. Внутрішні і зовнішні міграції. Міграційні процеси і міграційна політика держав. Статеві-віковий склад населення, його наслідки.
4.2.2.	Система розселення населення	Міське і сільське населення. Типи населених пунктів. Урбанізація. Субурбанізація. Міські агломерації. Типи міст за розмірами та за функціями. Типи сільських поселень, особливості їх розміщення.
4.2.3.	Трудові ресурси та зайнятість населення	Поняття “трудові ресурси”, “економічно активне населення”, “зайнятість населення”, “безробіття”.
4.2.4.	Взаємодія суспільства і природи.	Географічне середовище як сфера взаємодії суспільства і природи. Ресурсозабезпеченість. Природокористування: раціональне і нераціональне.
4.3.1.	Загальна характеристика господарства	Поняття про господарство і національний господарський комплекс. Міжнародний географічний поділ праці (МГПП). Поняття “НТР” та її основні риси. Галузева структура господарства. Поняття “галузь” і “міжгалузевий комплекс”. Форми суспільної організації виробництва. Інфраструктура, її види. Поняття про територіальну структуру господарства. Значення зовнішніх економічних зв'язків у господарстві країни.
4.3.2.	Економічний потенціал	Показники соціально-економічного розвитку. Валовий національний продукт, національний доход. Показники якості життя.

4.3.3.	Промисловість	<p>Промисловість як сфера матеріального виробництва. Галузева структура паливної промисло-вості. Сировинна база. Вугільна промисловість. Нафтова промисловість. Нафтопереробна промисловість. Газова промисловість. Електроенергетика як складова ПЕК. Основні типи електростанцій. Енергосистема</p> <p>Альтернативні способи одержання енергії. Чорна металургія. Сировинна база. Чинники розміщення.</p> <p>Кольорова металургія. Склад і сировинна база. Чинники розміщення підприємств галузі. Роль машинобудування у господарстві держави. Структура галузі. Міжгалузеві та внутрішньогалузеві зв'язки. Чинники розміщення: наукоємні, трудомісткі і металомісткі галузі. Хімічна промисловість, її галузева структура. Природно-сировинна база хімічної промисловості і використання відходів. Структура та значення лісової та деревообробної промисловості, особливості її розміщення. Целюлозно-паперове і лісохімічне виробництво. Галузева структура промисловості будівельних матеріалів. Чинники розвитку і розміщення. Сировинна база. Галузева структура легкої промисловості. Чинники її розміщення. Галузевий склад харчової промисловості.</p>
4.3.4.	Сільське господарство	<p>Значення сільського господарства в економіці держави. Галузева структура сільського господарства. Зв'язок сільського господарства з іншими галузями. Природно-географічні фактори розвитку сільського господарства. Сільськогосподарські угіддя, їх структура. Меліорація земель. Галузева структура і виробничі особливості рослинництва. Тваринництво, його структура. Кормова база тваринництва.</p>
4.3.5.	Транспорт	<p>Роль транспорту в розвитку господарства країни. Види транспорту. Залізничний транспорт. Автомобільний транспорт. Водний транспорт. Повітряний транспорт. Трубопровідний транспорт.</p>
4.3.6.	Соціальна сфера	<p>Галузі соціальної сфери. Сфера послуг. Галузі виробництво товарів народного споживання їх значення.</p>

5.2 Господарство України

5.2.1	Загальна характеристика господарства, економічний потенціал	<p>Основні риси структури господарства. Сучасні проблеми розвитку та територіальної організації господарства. Розвиток ринкової інфраструктури в Україні</p>
5.2.2	Промисловість	<p>Загальна характеристика розвитку та розміщення промисловості. Галузева структура, спеціалізація Сучасні проблеми і перспективи розвитку та розміщення промисловості.</p> <p><i>Паливна промисловість.</i> Структура, місце і роль у господарстві. Вугільна промисловість. Райони видобутку бурого і камяного вугілля. Проблеми і перспективи розвитку. Нафтова і газова промисловість. Основні райони нафто- і газовидобутку. Центри нафтопереробного виробництва. Торф'яна, горючесланцева промисловість.</p> <p><i>Електроенергетика,</i> її структура, розвиток і розміщення</p>

		<p>основних типів електростанцій, ліній електропередач. Екологічні проблеми розвитку паливної промисловості та</p> <p>електроенергетики . Енергозбереження, альтернативні джерела енергії. <i>Металургійна промисловість</i>. Структура, місце і роль у господарстві. Чинники розвитку та розміщення. Сировинна база. Географія чорної металургії. Кольорова металургія. Основні галузі та їх розміщення. Проблеми й перспективи розвитку металургійної промисловості</p> <p><i>Машинобудівна та металообробна промисловість</i>. Значення, місце і роль у господарстві. Структура галузі і принципи розміщення окремих виробництв: важкого, сільськогосподарського, транспортного, електротехнічного та ін. Територіальна організація машинобудування. Проблеми і перспективи розвитку. <i>Хімічна промисловість</i>. Значення, місце і роль галузі. Сировинна база. Галузева структура хімічної промисловості. Географія окремих виробництв хімічної промисловості. Проблеми і перспективи розвитку.</p> <p><i>Лісова промисловість</i>. Структура і значення. Лісове господарство (лісозаготівля). Основні райони заготівлі лісу, проблеми відтворення і раціонального використання лісових ресурсів.</p> <p><i>Деревообробна промисловість</i>. Целюлознопаперове та лісохімічне виробництво. Географія виробництв лісової промисловості, проблеми і перспективи розвиткуПромисловість будівельних матеріалів. Структура і значення. Чинники розвитку і розміщення. Сировинна база. Географія цементного виробництва</p>
--	--	--

		<p>Легка промисловість. Художні промисли. Структура, принципи розміщення. Географія текстильної (бавовняної, вовняної, лляної і шовкової), швейної та трикотажної, шкіряновзуттєвої промисловості. Основні центри художніх промислів.</p> <p>Харчова промисловість. Галузева структура, особливості спеціалізації, принципи розміщення і географія. Проблеми і перспективи розвитку. Лісове господарство (лісозаготівля). Основні райони заготівлі лісу, проблеми відтворення і раціонального використання лісових ресурсів.</p> <p>Деревообробна промисловість. Целюлознопаперове та лісохімічне виробництво.</p> <p>Географія виробництв лісової промисловості, проблеми і перспективи розвитку</p> <p>-паперове та лісохімічне виробництво. Географія виробництв лісової промисловості, проблеми і перспективи розвитку.</p> <p><i>Промисловість будівельних матеріалів.</i> Структура і значення. Чинники розвитку і розміщення. Сировинна база. Географія цементного виробництва</p> <p><i>Легка промисловість. Художні промисли.</i> Структура, принципи розміщення. Географія текстильної (бавовняної, вовняної, лляної і шовкової), швейної та трикотажної, шкіряновзуттєвої промисловості. Основні центри художніх промислів.</p> <p><i>Харчова промисловість.</i> Галузева структура, особливості спеціалізації, принципи розміщення і географія. Проблеми і перспективи розвитку</p>
5.2.3	Сільське господарство	<p>Роль, місце і значення сільського господарства. Земельний фонд. Меліорація земель. Рослинництво. Зернові культури. Вирощування технічних культур, картоплі й овочів. Садівництво, ягідництво і виноградарство. Тваринництво. Рибне господарство.</p>
5.2.4	Соціальна сфера	<p>Галузева структура, значення. Сфера послуг. Структура галузі. Рекреаційно-туристське господарство. Проблеми і перспективи розвитку галузі.</p>
5.2.5	Транспорт і зовнішньоекономічні зв'язки України	<p>Основні види транспорту, їх характеристика. Особливості розміщення. Географія перевезень. Залізнична мережа України. Автомобільний транспорт, найважливіші автомагістралі. Трубопровідний транспорт, транзитні шляхи транспортування нафти і газу. Водний транспорт, морські і річкові порти. Повітряний транспорт.</p> <p>Зовнішньоекономічні зв'язки України.</p>
5.3.1	Характеристика економічних районів	<p>Економіко-географічна характеристика (за типовим планом: економіко-географічне положення та його господарська оцінка; природні умови і ресурси; населення і трудові ресурси; особливості галузевої та регіональної структури господарства; промисловість та її структура; характеристика основних галузей сільського господарства; транспорт, основні його види та географія; зовнішньоекономічні зв'язки; регіональні відмінності).</p> <p>Географічний поділ праці й економічне районування. Донецький, Придніпровський, Північно-Східний, Столичний, Центральний, Причорноморський, Подільський, Північно-Західний, Карпатський райони</p>

VI Економічна та соціальна географія світу		
6.1.	Загальна економіко-географічна характеристика світу	
6.1.1.	Сучасна політична карта світу	Етапи формування політичної карти світу. Типологія країн. Показники, що визначають рівень економічного розвитку країн. Форми правління й адміністративно-територіальний устрій країн. Сучасна політична карта Європи, Азії, Африки, Америки, Австралії й Океанії. Міжнародні організації.
6.1.2.	Населення	Кількість населення світу та його динаміка. Етнічний (національний) склад населення. Найчисленніші народи і мовні сім'ї. Релігії народів світу. Нерівномірність розміщення населення на Землі. Міське населення. Агломерації, мегалополіси. Процеси урбанізації Сільське населення світу Міграційні процеси. Трудові ресурси та зайнятість населення в різних сферах господарства країн
6.1.3.	Географія світових природних ресурсів	Природні ресурси світу: мінеральні, водні, земельні, лісові, рекреаційні, Світового океану. Ресурсозабезпеченість і ресурсозбереження
6.1.4.	Світове господарство	<i>Географія промисловості світу.</i> Світова паливно-енергетична система. Географія вугільної, нафтової і газової промисловості. Електроенергетика світу. Чорна і кольорова металургія світу, основні райони розміщення металургійного виробництва. <i>Машинобудування світу: географія основних галузей.</i> Основні райони розміщення: хімічної, лісової і деревообробної, легкої, харчової промисловості. <i>Географія сільського господарства.</i> Особливості розвитку і розміщення галузей рослинництва і тваринництва. <i>Географія транспорту.</i> Розвиток та розміщення найважливіших видів транспорту: залізничного, автомобільного, водного, повітряного. <i>Міжнародні економічні зв'язки.</i> Основні форми економічного співробітництва. Міжнародний туризм та його різновиди.
6.1.5.	Глобальні проблеми людства	Виникнення і суть глобальних проблем людства. Найважливіші проблеми сучасності: демографічна, екологічна, енергетична, продовольча, бідності, війни і миру, освоєння ресурсів Світового океану та шляхи їх розв'язання.
6.2.1.	Економіко-географічна характеристика регіонів та країн світу	Економіко-географічна характеристика регіонів та окремих держав (за типовим планом: економіко-географічне положення та його господарська оцінка; природні умови і ресурси; населення і трудові ресурси; особливості галузевої та регіональної структури господарства; промисловість та її структура; характеристика основних галузей сільського господарства; транспорт, основні його види та географія; зовнішньоекономічні зв'язки; регіональні відмінності) <i>Загальна характеристика країн Європи.</i> Німеччина. Велика Британія. Франція. Італія. Польща. Білорусь. Росія. <i>Загальна характеристика країн Азії.</i> Японія. Китай. Індія. <i>Країни Америки.</i> США, Канада. Загальна характеристика країн Латинської Америки. <i>Загальна характеристика країн Африки. Загальна характеристика Австралії та країн Океанії.</i>

3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Географія як наука. Розвиток географічних досліджень.
2. Географічні дослідження світу та України в різні історичні епохи.
3. Вітчизняні вчені-географи.
4. Сучасні географічні дослідження та їх значення.
5. Способи зображення Землі.
6. Літосфера та рельєф.
7. Поняття «гідросфера» та її основні частини.
8. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки.
9. Суходіл в океані. Властивості вод Світового океану та причини її неоднорідності.
10. Внутрішня будова Землі.
11. Поняття «земна кора», «літосфера», «літосферна плита», «тектонічні структури», будова та типи земної кори, породи та мінерали що її складають.
12. Геологічне літочислення, геологічний вік, геохронологічна таблиця.
13. Походження материків і океанів.
14. Вулкани та землетруси, райони їх поширення.
15. Зовнішні сили, що змінюють земну поверхню.
16. Корисні копалини їх класифікація за походженням.
17. Внутрішні процеси в літосфері. Рухи літосферних плит.
18. Поняття «атмосфера», її склад та будова, значення. Сонячна радіація та її розподіл в атмосфері й на земній поверхні. Теплові пояси та їх межі (тропіки і полярні кола).
19. Атмосферний тиск його вимірювання.
20. Основні пояси атмосферного тиску Землі.
21. Загальна циркуляція атмосфери. Постійні вітри.
22. Поняття «гідросфера» та її основні частини.
23. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Суходіл в океані.
24. Поняття «біосфера», її складові та межі.
25. Ґрунти, їхні властивості та відмінності.
26. Поняття «географічна оболонка». Загальні закономірності географічної оболонки: цілісність, кругообіг речовин та енергії, ритмічність, комплексність.
27. План характеристики природного комплексу океану.
28. Особливості фізико-географічного положення океанів.
29. Історичні відомості про освоєння та дослідження різних частин Світового океану.
30. План географічної характеристики материка. Особливості фізико-географічного положення.
31. Географічне положення, формування території України. Загальні відомості про Україну.
32. Рельєф, тектонічна, геологічна будова, мінеральні ресурси України.
33. Кліматичні умови та ресурси України.
34. Внутрішні води та водні ресурси України.

35. Ґрунти, рослинний покрив, тваринний світ.
36. Мішані та широколистяні ліси України. Господарська характеристика природних зон, проблеми використання природних ресурсів й охорони природи.
37. Лісостеп України. Господарська характеристика природних зон, проблеми використання природних ресурсів й охорони природи.
38. Степ України. Господарська характеристика природних зон, проблеми використання природних ресурсів й охорони природи.
39. Економічна та соціальна географія як наука.
40. Кількість, розміщення, статеві та вікова структури населення.
41. Система розселення населення.
42. Трудові ресурси та зайнятість населення.
43. Взаємодія суспільства і природи.
44. Поняття про господарство і національний господарський комплекс. Міжнародний географічний поділ праці (МГПП). Поняття “НТР” та її основні риси.
45. Промисловість як сфера матеріального виробництва.
46. Галузева структура паливної промисловості. Сировинна база.
47. Нафтопереробна промисловість України. Газова промисловість України.
48. Електроенергетика як складова ПЕК України.
49. Кольорова металургія. Склад і сировинна база. Чинники розміщення підприємств галузі.
50. Роль машинобудування у господарстві України. Структура галузі.
51. Хімічна промисловість України, її галузева структура.
52. Значення сільського господарства в економіці України. Галузева структура сільського господарства.
53. Роль транспорту в розвитку господарства країни.
54. Види транспорту.
55. Залізничний транспорт.
56. Автомобільний транспорт.
57. Водний транспорт.
58. Повітряний транспорт.
59. Трубопровідний транспорт.
60. Етапи формування політичної карти світу. Типологія країн.
61. Показники, що визначають рівень економічного розвитку країн. Форми правління й адміністративно-територіальний устрій країн.
62. Сучасна політична карта Європи. Сучасна політична карта Азії.
63. Сучасна політична карта Африки.
64. Сучасна політична карта Америки.
65. Сучасна політична карта Австралії й Океанії.
66. Міжнародні організації.
67. Кількість населення світу та його динаміка.
68. Етнічний (національний) склад населення.
69. Найчисленніші народи і мовні сім'ї.
70. Релігії народів світу.
71. Міське населення. Агломерації, мегалополіси. Процеси урбанізації.

72. Сільське населення світу. Міграційні процеси.
73. Трудові ресурси та зайнятість населення в різних сферах господарства країн
74. Природні ресурси світу: мінеральні, водні, земельні, лісові, рекреаційні, Світового океану. Ресурсозабезпеченість і ресурсозбереження.
75. Світова паливно-енергетична система. Географія вугільної, нафтової і газової промисловості.
76. Електроенергетика світу.
77. Чорна і кольорова металургія світу, основні райони розміщення металургійного виробництва.
78. Машинобудування світу: географія основних галузей.
79. Основні райони розміщення: хімічної, лісової і деревообробної, легкої, харчової промисловості.
80. Особливості розвитку і розміщення галузей рослинництва і тваринництва.
81. Основні форми економічного співробітництва.
82. Міжнародний туризм та його різновиди.
83. Виникнення і суть глобальних проблем людства.
84. Найважливіші проблеми сучасності: демографічна, екологічна, енергетична, продовольча, бідності, війни і миру, освоєння ресурсів Світового океану та шляхи їх розв'язання.
85. Загальна характеристика країн Європи (Німеччина, Велика Британія, Франція, Італія, Польща)
86. Загальна характеристика країн Азії (Японія, Китай, Індія).
87. Країни Америки (США, Канада).
88. Загальна характеристика країн Латинської Америки.
89. Загальна характеристика країн Африки.
90. Загальна характеристика Австралії та країн Океанії.

4.ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ) З ГЕОГРАФІЇ

Оцінювання відповіді вступників на вступному випробуванні (співбесіді) з географії здійснюється за принципом «склав – не склав» членами фахової комісії, призначеної згідно з наказом ректора. Складеним є вступне випробування, оцінене за шкалою оцінок від 100 до 200 балів, відповідно до повноти і правильності відповіді на кожне з питань. До конкурсного відбору допускаються вступники, що набрали 100 і більше балів.

Підставою для формування оцінки є правильність, логічність, глибина відповіді, вміння аналізувати проблеми, які стосуються змісту відповіді, виробляти самостійні оцінки та рішення щодо розв'язання таких проблем.

5. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Байцар А. Л. Фізична географія України : Навчально-методичний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 358 с.
2. Блій Г. Географія : світи, регіони, концепти. Київ : Либідь, 2004. 740 с.
3. Воловик В. М. Загальне землезнавство (модуль «Геоморфологія»). Практикум: навчальний посібник. Вінниця, 2020. 145 с.
4. Географія : Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.: Рівень стандарту, академічний рівень/ В.Ю. Пестушко, Г,Ш. Уварова. К. : Генеза, 2010. 304 с.
5. Гілецький Й.Р. Географічні задачі та їх розв'язування. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 136 с.
6. Даценко М.М., Гончаренко О.С. Топографічне картографування. Навчальний посібник. 2019.
7. Довгань Г. Д. Географія (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / Г. Д. Довгань, О. Г. Стадник. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 240 с.
8. Загальна гідрологія. Підручник / Левківський С. С., Хільчевський В. К., Ободовський О. Г. та ін. К. : Фітосоціоцентр, 2000. 264 с.
9. Загальне землезнавство. Книга 1 : навчальний посібник / авт.-уклад. О. Д. Лаврик. Умань : ПП Жовтий О. О., 2014. 112 с.
10. Комлев О.О. Рельєф Європи: навчальний посібник. Київ, 2022. 228 с.
11. Корнус О. Г. Історична географія: навчальний посібник. Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2013. 156 с.
12. Лаврук М. М. Методика навчання географії: практична і самостійна робота студентів : навчально-методичний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 136 с.
13. Маринич О. М., Шищенко П. Г. Фізична географія України: Підручник. К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. 479 с.
14. Мартинюк В.О. Учнівські науково-дослідницькі роботи з географії: методологія та методика. Навчально-методичний посібник. В.О. Мартинюк, А.С. Романів, О.Я. Романів, В.П. Селецький, О.В. Яроменко. Рівне, 2014. 228 с.
15. Масляк П.О., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Словник-довідник учня з економічної і соціальної географії світу. Київ: Лібра, 1998.
16. Масляк П.П., Шищенко П.Г. Географія України 8-9. К.: Зодіак- ЕКО, 1997, 2000.
17. Матвієнко В.М., Стафійчук В.І. «Географія країн Азії, Океанії, Австралії»: навчально-методичний комплекс. К.: Видавництво «Альфа-ПК», 2021. 61 с.
18. Матусевич К.М., Матусевич М.К. Основи топографії. Посібник для вчителів. Рівне: ППФ «Волинські обереги», 2001. 164 с.
19. Методологічні основи географічних наукових досліджень учнів Малої академії наук України : навч.-метод. посібник. / А. Романів, О. Романів, О. Яроменко; відп. за вип. О. Лісовий, С. Лихота. К. 2016. 72 с.
20. Міхелі С.В. Основи ландшафтознавства. Київ-Кам'янець-Подільський «Абетка-НОВА», 2002.

21. Мольчак Я.О., Ільїн Л.В., Загальне землезнавство. Луцьк: ВДУ. 1997. 232 с.
22. Основи загальної геології: навчальний посібник-практикум/ С.Ю. Бортник, О.В. Ковтонюк, Н.М. Погорільчук. Київ, 2022. 164 с.
23. Петрина Н.В. Географія України. Частина 1. Фізична географія України. Навчально-методичний посібник. К. 2021. 93 с.
24. Проблеми українознавства, регіоналістики і краєзнавства. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 706 с.
25. Ратушняк Г.С. Картографія з основами топографії. К.: 2003. 285 с.
26. Ситник Й.М., Сивий М.Я. Геологія. Підручник. К.: 2003. Вид-во «Вища школа». 480 с.
27. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії. Одеса: Астропринт, 2001. 560 с.
28. Фізична географія України. 8 клас: Посібник для вчителя / Г.Д. Довгань, М.Я. Пшенична, В.О. Соловійов. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2002. 272 с.
29. Хільчевський В.К., Ободовський О.Г., Гребінь В.В. та ін. Загальна гідрологія: підручник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. 399 с.
30. Шарко В. Д. Сучасний урок: технологічний аспект. Посібник для вчителів і студентів. К.: СПД Богданова А.М., 2007. 220 с.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Кожен вступник під час складання вступного фахового іспиту повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, а саме:

- самостійно виконувати завдання;
- не принижувати будь-яким чином гідність інших вступників, учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;
- дотримуватися правил ділового етикету в поведінці та норм культури спілкування у комунікації зі вступниками, здобувачами вищої освіти, викладачами та співробітниками Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»;
- не використовувати телефон або гаджети під час проведення фахового іспиту;
- не використовувати службові або родинні зв'язки для отримання нечесної переваги.

Затверджено на засіданні Приймальної комісії Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»

Протокол приймальної комісії

№ _____ від _____ 2023 р.

Секретар
приймальної комісії
ПВНЗ «МЕГУ
імені академіка Степана Дем'янчука»
_____ Миронець Н.Р

Голова
предметної комісії
_____ Яроменко О.В.